

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА БАНДЛИК БОШ БОШҚАРМАСИ

СЕКТОРЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА “МАҲАЛЛА ЕТТИЛИГИ” УЧУН

Хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган шахслар билан ишлаш, улар билан мулоқотлар ўтказишда қонунчиликда белгиланган имтиёз ва имкониятларни тушунтириш ҳамда қўллашда услубий-амалий кўмаклашиш бўйича

ЁН ДАФТАРЧА

СЎЗ БОШИ

Ҳурматли секторлар раҳбарлари ва “маҳалла еттилиги” аъзолари!

Хабарингиз бор, жорий йил **4 апрелда** Ўзбекистон Республикаси Президентининг **“Меҳнат миграцияси жараёнларини такомиллаштириш ҳамда хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган шахсларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ПФ-59-сонли Фармони** қабул қилинди.

Ушбу Фармонда чет элда меҳнат фаолиятини амалга ошириш истагида бўлган фуқароларга **қулай шарт-шароитларни яратиш, меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахсларни реинтеграция қилиш, шу жумладан уларнинг бандлигини таъминлаш, касбий малакасини ошириш ва тадбиркорлик ташаббусларини рағбатлантириш** бўйича бир қатор имтиёз ва имкониятлар белгиланган.

Мазкур имтиёз ва имкониятларни хорижда юрган ҳамда чет давлатларга кетмоқчи бўлган **юртдошларимизга тушунтириш, улардан фойдаланишда услубий ва амалий кўмак бериш** ҳар биримизнинг **ҳам хизмат вазифамиз, ҳам инсоний бурчимиздир.**

Қолаверса, ҳар бир маҳалла “еттилиги” зиммасига **ҳар куни 1 нафар мигрантни қайтариш** вазифаси юклатилган.

Ушбу ён дафтарча ҳудудингизда мигрантлар билан ишлаш, улар билан мулоқотлар ўтказишда қонунчиликда белгиланган имтиёзларни тушунтириш ва қўллаш бўйича ишлаб чиқилган бўлиб, **ундан кундалик фаолиятимизда фойдаланиш** мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг **2024** йил **4** апрелдаги
“Меҳнат миграцияси жараёнларини такомиллаштириш ҳамда
хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган
шахсларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар
тўғрисида”ги **ПФ-59**-сонли Фармонида белгиланган
ИМТИЁЗ ВА ИМКОНИАТЛАР

I. Хорижда юрган фуқароларнинг қайтиб келишлари бўйича белгиланган имтиёз ва имкониятлар:

1) Фармоннинг 3-бандига мувофиқ, 2024 йил 1 июндан бошлаб Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги Хорижда меҳнат фаолиятини амалга оширувчи шахсларни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан:

хорижда меҳнат қилиш даврида зўравонликка, мажбурий меҳнатга дучор бўлган ва камситилган, меҳнат ҳамда бошқа ҳуқуқлари бузилган, мураккаб молиявий аҳволда, шахсини тасдиқловчи ҳужжатларсиз ва яшаш учун маблағсиз қолган Ўзбекистон Республикаси фуқароларига адвокатнинг, юридик хизматлар кўрсатувчи ташкилотларнинг ёки ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотларининг хизматлари учун **белгиланган тартибда ҳақ тўланади.**

Юқорида белгиланган компенсацияни олиш учун фуқаро:

«Хорижда иш» меҳнат миграцияси электрон дастурий мажмуаси орқали электрон тарзда ёки бевосита Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги Ташқи меҳнат миграцияси агентлигига асословчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда **ариза билан мурожаат қилиши зарур.**

Бунда, компенсация суммаси фуқаро хорижда ишга жойлашганидан сўнг **бир ойдан кечикмасдан унинг аризасида кўрсатилган банк пластик картасига ўтказиб берилади.**

2) 2024 йил 1 сентябрга қадар Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги томонидан Ички ишлар вазирлиги, Рақамли технологиялар вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

меҳнат мигрантларига ёрдам кўрсатиш учун **туну-кун ишлайдиган Call-марказ** фаолиятини ташкил этилади;

чет элдан чиқувчи абонентлар учун **Call-марказ рақамига қўнғироқларни бепул асосда** амалга ошириш имкони яратилади (Фармоннинг 8-банди).

3) 2025 йил 1 июлга қадар Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги томонидан Ички ишлар вазирлиги, Рақамли технологиялар вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

меҳнат мигрантлари учун бўлиб турган мамлакатлари ва у ердаги бўш иш ўринлари тўғрисида маълумотларни жойлаштириш, ватандошлар билан онлайн мулоқот қилиш ва пул ўтказмаларини амалга ошириш, қийин ҳаётини вазиятга тушиб қолган **фуқароларга ёрдам кўрсатувчи ташкилотлар билан боғланиш имконини берувчи мобиль илова яратилади** (Фармоннинг 8-банди).

II. Хориждан қайтиб келган фуқаролар учун белгиланган имтиёз ва имкониятлар:

Фармоннинг 11-бандига мувофиқ, **2024 йил 1 июндан** бошлаб:

1) Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан меҳнат миграциясидан қайтган шахсларни ишга қабул қилган иш берувчиларга (бюджет ташкилотлари, давлат корхоналари, устав капиталида давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган юридик шахслар бундан мустасно) **ҳар бир ишга олинган бундай ходим учун 12 ой давомида ойига 500 минг сўмдан субсидия тўланади.** Бунда:

субсидия **2024 йил 1 июндан 2026 йил 1 январга қадар ишга қабул қилинган шахсларга нисбатан тўланади;**

меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахс билан тузилган ва Ягона миллий меҳнат тизимида рўйхатдан ўтказилган **меҳнат шартномаси субсидия тўлаш учун асос** бўлиб ҳисобланади;

меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахслар деб хорижда **уч ва ундан ортиқ ой мобайнида** меҳнат фаолияти билан шуғулланиб, яшаш манзилига қайтиб келганлигига **бир йилдан кўп вақт бўлмаган шахслар** тушунилади.

2) 2024 йил 1 июндан бошлаб:

меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахслар ҳамда уларнинг оила аъзолари **бепул тиббий кўриқдан ўтказилади;**

меҳнат миграциясидан қайтиб келган, ижтимоий аҳамиятли касалликка чалинган шахсларга Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан **бепул тиббий ёрдам кўрсатиш амалиёти йўлга қўйилади** (Фармоннинг 13-банди).

3) меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахсларга тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш, шунингдек, томорқа ер участкаларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, балиқчилик ва бошқа фаолият турлари билан шуғулланиши учун **кредитлар ажратилади**.

III. «Хорижда иш» меҳнат миграцияси электрон дастурий мажмуасида рўйхатдан ўтган ва ташкиллаштирилган меҳнат миграциясига кетаётган фуқаролар учун белгиланган имтиёз ва имкониятлар:

«Хорижда иш» меҳнат миграцияси электрон дастурий мажмуасида рўйхатдан ўтган ва ташкиллаштирилган меҳнат миграциясига кетаётган фуқароларга:

Фармоннинг 3-бандига мувофиқ, **2024 йил 1 июндан бошлаб** Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги **Хорижда меҳнат фаолиятини амалга оширувчи шахсларни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жамғармаси** маблағлари ҳисобидан:

1) хорижий тиллар ва (ёки) касб бўйича малака имтиҳонларини топшириш билан боғлиқ харажатларини қоплаш учун, башарти улар муваффақиятли топширилганда ва сертификат олинганда — **базавий ҳисоблаш миқдорининг уч бараваригача миқдорда;**

2) хорижда меҳнат фаолиятини амалга оширишга «ишчи виза»ни расмийлаштириш билан боғлиқ харажатларини қоплаш учун — **базавий ҳисоблаш миқдорининг беш бараваригача миқдорда;**

3) йўл чиптасини харид қилиш билан боғлиқ харажатларини қоплаш учун — **базавий ҳисоблаш миқдорининг икки бараваригача миқдорда компенсация тўланади;**

4) суғурта ташкилотларига — «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» ахборот тизими орқали кам таъминланган оила сифатида эътироф этилган ёки «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»дан бирига киритилган ва ташкиллаштирилган меҳнат миграциясига кетаётган **фуқароларнинг соғлиғи ва ҳаёти, шунингдек, бошқа таваккалчиликларини суғурталаш бўйича суғурта мукофотини қоплаш мақсадида ҳар бир суғурталанган фуқаро учун йилига бир марта эллик минг сўмгача миқдорда субсидия тўланади;**

5) хорижда меҳнат қилиш даврида зўравонликка, мажбурий меҳнатга дучор бўлган ва камситилган, меҳнат ҳамда бошқа ҳуқуқлари

бузилган, мураккаб молиявий аҳволда, шахсини тасдиқловчи ҳужжатларсиз ва яшаш учун маблағсиз қолган Ўзбекистон Республикаси фуқароларига адвокатнинг, юридик хизматлар кўрсатувчи ташкилотларнинг ёки ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотларининг хизматлари учун **белгиланган тартибда ҳақ тўланади.**

Юқорида белгиланган компенсацияларни олиш учун фуқаро:

«Хорижда иш» меҳнат миграцияси электрон дастурий мажмуаси орқали электрон тарзда ёки бевосита Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги Ташқи меҳнат миграцияси агентлигига асословчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда **ариза билан мурожаат қилиши зарур.**

Бунда, компенсация суммаси фуқаро хорижда ишга жойлашганидан сўнг **бир ойдан кечикмасдан унинг аризасида кўрсатилган банк пластик картасига ўтказиб берилади.**

7) 2024 йил 1 сентябрга қадар Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги томонидан Ички ишлар вазирлиги, Рақамли технологиялар вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

меҳнат мигрантларига ёрдам кўрсатиш учун **туну-кун ишлайдиган Call-марказ** фаолиятини ташкил этилади;

чет элдан чиқувчи абонентлар учун **Call-марказ рақамига кўнғироқларни бепул асосда** амалга ошириш имкони яратилади (*Фармоннинг 8-банди*).

8) 2025 йил 1 июлга қадар Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги томонидан Ички ишлар вазирлиги, Рақамли технологиялар вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

меҳнат мигрантлари учун бўлиб турган мамлакатлари ва у ердаги бўш иш ўринлари тўғрисида маълумотларни жойлаштириш, ватандошлар билан онлайн мулоқот қилиш ва пул ўтказмаларини амалга ошириш, қийин ҳаётий вазиятга тушиб қолган **фуқароларга ёрдам кўрсатувчи ташкилотлар билан боғланиш имконини берувчи мобиль илова яратилади** (*Фармоннинг 8-банди*).

9) 2024 йил 1 июлдан бошлаб хусусий бандлик агентликларига хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошириш истагида бўлган шахсларга Ўзбекистон Республикасининг ташқарисида ишга жойлаштириш бўйича хизматлар кўрсатганлик учун ҳақ ундиришга рухсат этилади. Бунда:

хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошириш истагида бўлган фуқаролар томонидан тўланадиган маблағлар **тижорат банкларида очилган махсус ҳисобварақда сақланади**;

махсус ҳисобварақда сақланган маблағлар хусусий бандлик агентлиги томонидан **шартнома мажбуриятлари тўлиқ бажарилганидан сўнг** хусусий бандлик агентлигининг асосий ҳисобварағига ўтказилади (*Фармоннинг 10-банди*).

10) 2024 йил 1 июнга қадар маҳаллалардаги ҳоким ёрдамчиларига «Онлайн маҳалла» электрон платформаси орқали миллий вакансиялар базасидаги ва **хорижий иш берувчиларда мавжуд бўлган бўш иш ўринлари ҳамда ушбу иш ўринларига қўйилган талаблар тўғрисидаги маълумотларни реал вақт режимида электрон тарзда олиш** имконияти яратилади (*Фармоннинг 11-банди*).

11) 2024 йил 1 июлга қадар туман (шаҳар)лардаги «Инсон» ижтимоий хизматлар марказлари негизида **ота-онаси хорижда меҳнат қилаётган болаларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш амалиёти** жорий қилинади (*Фармоннинг 15-банди*);

12) 2025 йил 1 январдан бошлаб туман (шаҳар)лардаги «Инсон» ижтимоий хизматлар марказларида фаолият юритаётган **ижтимоий ходимлар томонидан**:

хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқаролар **хонадоидаги аҳволни ўрганиб**, уларнинг ижтимоий хизматлар ва ёрдамга бўлган эҳтиёжини аниқлаш;

хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқароларнинг оилалари билан, шу жумладан, кейс-менежмент усулини қўллаган ҳолда самарали иш ташкил этиш, **улардан ижтимоий хизматлар ва ёрдам олиш бўйича буюртмалар қабул қилиш**, заруратга қараб буюртмаларни масъул вазирлик ва идораларга юбориш;

оғир аҳволга тушиб қолган ва оғир аҳволга тушиб қолиш хавфи юқори бўлган **оилаларни мунтазам равишда мониторинг қилиб бориш**, улар учун ижтимоий хизмат ва ёрдамларни ташкил этиш;

хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган **фуқароларнинг болаларига таълим, тиббиёт ва бошқа ижтимоий хизматлардан фойдаланишга ёрдам бериш таъминланади** (*Фармоннинг 15-банди*).

IV. Бошқа қўшимча имтиёз ва имкониятлар:

1) Ўзбекистон Республикасининг Буюк Британия, Бирлашган Араб Амирлиги, Венгрия, Германия, Латвия, Польша ҳамда Япония давлатларидаги дипломатик ва консуллик муассасаларида **меҳнат миграцияси масалалари бўйича атташе** лавозими жорий этилади (*Фармоннинг 1-банди*);

2) оғир аҳволда қолган меҳнат мигрантларига моддий ёрдам кўрсатиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида **2024-2025 йилларда** Буюк Британияда (Лондон), Германияда (Берлин), Туркияда (Истанбул) ва Саудия Арабистонида (Ар-Риёд) Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги **Ташқи меҳнат миграциясининг ваколатхоналари ёки меҳнат мигрантларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш марказлари очилади** (Фармоннинг 6-банди).